

Advies nr 15/2010 van 21 april 2010

Betreft: voorontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de toegangsvoorwaarden voor het publiek tot sommige lokalen van het Algemeen Rijksarchief en het Rijksarchief in de Provinciën en van de wijze van beschikbaarstelling, raadpleging en reproductie van de aldaar bewaarde archieven (CO-A-2010-012)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw de Minister Laruelle ontvangen op 02/03/2010;

Gelet op het verslag van de heer Voorzitter, Willem Debeuckelaere;

Brengt op 21 april 2010 het volgend advies uit:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Mevrouw de Minister Sabine Laruelle vraagt de Commissie om advies over het voorontwerp van Koninklijk besluit tot vaststelling van de toegangsvoorwaarden voor het publiek tot sommige lokalen van het Algemeen Rijksarchief en het Rijksarchief in de Provinciën en van de wijze van beschikbaarstelling, raadpleging en reproductie van de aldaar bewaarde archieven.
2. Dit koninklijk besluit wordt genomen ingevolge de wijzigingen aan de Archiefwet van 24 juni 1955¹. Vòòr deze wetwijziging bepaalde de Archiefwet immers dat de documenten, die langer dan 100 jaar door de rechtbanken van de rechterlijke orde, de Raad van State, de Rijksbesturen en de provincies werden bewaard, in het Rijksarchief werden gedeponeerd. De artikelen 126 tot en met 132 van de wet *houdende diverse bepalingen* van 6 mei 2009 hebben deze termijn van neerlegging en bijgevolg de bekendmaking van deze documenten in het Rijksarchief, teruggebracht tot 30 jaar.
3. Artikel 1, 1ste en 2de lid van de nieuwe Archiefwet bepaalt welke documenten, ouder dan 30 jaar, kunnen worden neergelegd in het Rijksarchief. Het 3de en 4de lid van datzelfde artikel bepalen de voorwaarden waaronder documenten, minder dan 30 jaar oud, evenals de documenten van particulieren, maatschappijen of verenigingen van privaat recht, kunnen worden neergelegd in het Rijksarchief.
4. De nieuwe Archiefwet bepaalt in artikel 3 het volgende : "*De ingevolge het eerste artikel, lid 1, in het Rijksarchief overgebrachte stukken zijn openbaar*". Hiermee worden de documenten beoogd, die ouder zijn dan 30 jaar en die aan het Rijksarchief werden overgedragen door de rechtbanken van de rechterlijke orde, de Raad van State, de Rijksbesturen, de provincies en de openbare instellingen die aan hun controle of administratief toezicht² werden onderworpen.

¹ Gewijzigd bij de wet houdende diverse bepalingen van 6 mei 2009, artikelen 126 tot 132.

² Artikel 1, §1 van de nieuwe Archiefwet van 24 juni 1955.

5. Het volgende lid van artikel 3 bepaalt dat de Koning bevoegd is om de modaliteiten te bepalen waaronder de documenten die in het Rijksarchief werden neergelegd, aan het publiek ter inzage kunnen worden gegeven en *“met name de toegang tot en de werking van de leeszaal, de materiële voorwaarden die de toegang tot documenten beperken en de voorwaarden voor reproductie”*.
6. Artikel 4 van de nieuwe Archiefwet bepaalt dat het aan de Koning toekomt *“de voorwaarden (te bepalen) waaronder de krachtens artikel 1, derde en vierde lid, in het Rijksarchief berustende stukken kunnen geraadpleegd worden, met name de toegang tot en de werking van de leeszaal, de materiële voorwaarden die de toegang tot documenten beperken en de voorwaarden voor reproductie”*.
7. Er werd aan de Commissie eveneens een ontwerp van Ministerieel Besluit voorgelegd tot vaststelling van het huishoudelijk reglement tot sommige lokalen van het Algemeen Rijksarchief en het Rijksarchief in de Provinciën. Dit ontwerp van Ministerieel besluit maakt het voorwerp uit van een apart advies³.

II. VOORAFGAANDE OPMERKING

8. De Commissie wil in eerste instantie benadrukken dat zij destijds bij de goedkeuring van de wet houdende diverse bepalingen van 6 mei 2009 niet geraadpleegd werd en dat zij de conformiteit van de wettelijke modaliteiten met de privacywet bijgevolg niet heeft kunnen beoordelen.
9. De Raad van State⁴ heeft zich echter wel kunnen uitspreken over deze wettelijke bepalingen en stipuleert : *“Aangezien de regeling inzake de inzage van de archiefdocumenten raakt aan het recht op privéleven en bovendien het recht op openbaarheid van bestuursdocumenten in beginsel kan beperken, zijn de delegaties aan de Koning, opgenomen in de artikelen 122, 2° en 123 van het ontwerp, om de voorwaarden te bepalen waaronder de archiefdocumenten ter inzage worden gegevens of kunnen worden geraadpleegd, te ruim. Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt immers dat, nu artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven en het gezinsleven, deze bepaling aan elke burger waarborgt dat geen enkele*

³ Advies nr. 16/2010 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van 21 april 2010.

⁴ Advies nr. 45.540/1/2/3/4 van de Raad van State van 15 en 17 december 2008.

inmenging in dat recht kan plaatsvinden, dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering en dat een delegatie aan een andere macht niet in strijd is met het wettigheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgesteld. Bovendien heeft het Grondwettelijk Hof gesteld dat overeenkomstig artikel 32 van de Grondwet uitzonderingen op het beginsel van de openbaarheid van bestuur slechts mogelijk zijn onder de voorwaarden vastgesteld door de wet, het decreet of de ordonnantie, wat inhoudt dat het bepalen van de uitzonderingen in beginsel voorbehouden is aan de wetgever. Bedoelde machtigingen aan de Koning dienen bijgevolg nauwkeuriger te worden omschreven."

10. De Commissie betreurt dat het advies van de Raad van State niet werd gevolgd en dat de noodzakelijke aanpassingen niet werden aangebracht in de wet van 6 mei 2009 *houdende diverse bepalingen*.

III. ONDERZOEK VAN HET VOORONTWERP VAN KONINKLIJK BESLUIT

11. Het ontwerp van koninklijk besluit wil de artikelen 3 en 4 van de nieuwe Archiefwet ten uitvoer leggen. De bepalingen van die wet regelen hoofdzakelijk organisatorische kwesties waarbij de Commissie niet zal stilstaan.
12. Het ontwerp van koninklijk besluit vervangt en heft het ministerieel besluit op van 20 juli 2006 tot vaststelling van het bezoekersreglement van de leeszalen van het Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. De Commissie merkt op dat dit ministerieel besluit in zijn artikel 10, privacybeschermende maatregelen bevat en het volgende bepaalt: "*Volgende categorieën archiefstukken zijn niet of slechts onder bepaalde voorwaarden raadpleegbaar: (...) archieven die persoonsgegevens bevatten : een bijzonder reglement regelt deze materie (...)*". Het koninklijk besluit heeft op geen enkele manier dit artikel overgenomen. De Commissie verzoekt om deze vergetelheid recht te zetten.

13. Artikel 6 van het Koninklijk besluit bepaalt dat de hiernavolgende archieven voor reproductie in aanmerking komen:

- *"Archieven die vrij raadpleegbaar en openbaar zijn;*
- *Archieven die niet vrij raadpleegbaar zijn maar waarvoor door de hiervoor gemandateerde persoon of instantie een toestemming tot raadpleging en reproductie werd verleend".*

De Commissie betreurt dat in dit artikel geen beschermende maatregelen voor het privéleven van personen werden vastgelegd. Zij wenst dat de tekst bijvoorbeeld zou kunnen worden aangepast door er een laatste zin aan toe te voegen, luidend: "*en voor zover de geplande reproductie, de privacywet eerbiedigt*".

OM DIE REDENEN

De Commissie brengt een gunstig advies uit over het voorontwerp van koninklijk besluit op voorwaarde dat in de tekst rekening wordt gehouden met haar opmerkingen (punten 12 en 13).

Voor de Administrateur m.v.,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere